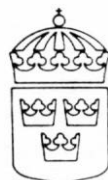

Förslag till riksdagen

1988/89:28

Riksdagens förvaltningskontors förslag om ökat stöd till riksdagens ledamöter

Förs.
1988/89:28

Sammanfattning

Förvaltningsstyrelsen föreslår på grundval av en rapport som utarbetats av en parlamentariskt sammansatt arbetsgrupp för ökat stöd till riksdagens ledamöter en uppräknings av riksdagsledamöternas kostnadsersättning. I enlighet med rapporten föreslås också att riksdagen skall mot viss ersättning tillhandahålla teknisk utrustning till stöd för ledamöterna i deras arbete och att stödet till partigrupperna för bidrag till ledamöter som deltar i möten, internationella konferenser o.d. med parlamentarisk anknytning förbättras.

Uppräkningen beträffande kostnadsersättningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1990, medan uppräknings av stödet till partigrupperna föreslås gälla fr.o.m. den 1 juli i år.

Arbetsgruppens förslag

En av förvaltningsstyrelsen tillsatt arbetsgrupp med uppgift bl.a. att pröva en förstärkning till partikanslierna lade i oktober 1988 fram en delrapport i vilken första etappen av gruppens arbete redovisades.

På grundval av denna rapport och i enlighet med förslag av förvaltningsstyrelsen fattade riksdagen i december 1988 beslut om en väsentlig ökning av stödet till partigrupperna och därmed till riksdagsledamöterna.

Vid riksdagsbehandlingen av styrelsens förslag (Förs. 1988/89:13) framhöll KU (1988/89:KU16) att det utöver starka krav på förbättrad assistent- och utredarhjälp också fanns andra önskemål och förslag rörande förbättrat stöd och utbyggd service. Utskottet förutsatte att arbetsgruppen i sitt fortsatta arbete skulle komma att ta upp bl.a. sådana frågor.

Riksdagen biföll KU:s hemställan.

Mot bakgrund av riksdagens tidigare uttalanden och med hänsyn till vad som framkommit vid arbetsgruppens enkätundersökningar har gruppen i en slutrapport den 3 maj (bilaga) i år föreslagit att kostnadsersättningen räknas upp med 65 % av basbeloppet för samtliga riksdagsledamöter eller med för närvarande ca 14 000 kr. per år. För ledamöter med traktamente innebär detta en höjning av ersättningen per månad räknat från 1 628 kr. till 3 139 kr. och för övriga ledamöter en motsvarande höjning från 2 325 kr. till 3 836 kr.

Arbetsgruppens förslag innebär också att riksdagsledamöterna får rätt att disponera riksdagen tillhörig teknisk apparatur i form av datorutrustning, telefax och mobiltelefoner och att de som betalning härför får vidkännas ett

avdrag på kostnadsersättningen med vissa procent av basbeloppet, beroende på vilken teknisk apparatur de disponerar.

Förslaget i denna del innebär också att riksdagen skall svara såväl för abonnemang och ingångsavgifter som för kostnader för reparation och service, medan ledamöterna själva får stå för löpande utgifter.

Stödet till partigrupperna för internationella resor fördelas för närvarande enligt beslut av talmanskonferensen på partigrupperna så att partierna för de första 20 mandatet får 1 500 kr. per mandat, för följande mandat upp till 50 utgår 1 000 kr. per mandat och för övriga 500 kr. per mandat.

Arbetsgruppen föreslår i sin slutrapport att stödet skall utgå med 4 000 kr. per mandat för de första 20 mandatet och med 2 000 kr. per mandat för de återstående.

Förvaltningsstyrelsen

Ökad teknisk utrustning m.m.

Arbetsgruppens uppfattning att det är angeläget att snabbt få till stånd ett ökat stöd till riksdagsledamöterna delas av samtliga partier. Oenighet råder dock i fråga om omfattningen av stödet och i vilken form detta bör ges. Med hänsyn till att kostnadsersättningen nu legat på samma nivå i mer än tio år finner förvaltningsstyrelsen för sin del en uppräknig av kostnadsersättningen välmotiverad. Under denna tid har kraven på ledamöterna ökat, inte minst när det gäller kontakten med medborgarna. Den av arbetsgruppen föreslagna höjningen med ca 1 500 kr. per månad för samtliga ledamöter får anses vara i nuläget väl avvägd.

Styrelsen biträder också gruppens förslag om ökat tekniskt stöd till ledamöterna och vill i sammanhanget erinra om att KU vid behandlingen av gruppens delrapport i höstas framhöll att tillgång till modern ordbehandlingsutrustning borde vara en självklarhet i riksdagen i likhet med vad som gäller på ett stort antal jämförbara arbetsplatser. Med tillfredsställelse måste framhållas att det – med den konstruktion av stödet som förslaget innebär – inte blir aktuellt med något skatteavdrag för teknisk apparatur som tillhandahålls av riksdagen. Man undgår härigenom den olikformighet vid ledamöternas beskattning som olika taxeringsnämnders delvis olikartade bedömning av avdragen kan medföra.

Som arbetsgruppen framhåller måste givetvis – med hänsyn bl.a. till de snabba kostnadsförändringarna på dataområdet – avdragen för den tekniska utrustningen från tid till annan ses över av förvaltningskontoret. Förvaltningsstyrelsen delar arbetsgruppens uppfattning att det bör ankomma på styrelsen att ta de erforderliga besluten.

Förvaltningsstyrelsen delar även i övrigt de förslag och synpunkter i fråga om kostnadsersättningen och det tekniska stödet som framförts av gruppen. Det innebär att styrelsen anser att ikraftträdandet bör ske den 1 januari 1990 men att förvaltningskontoret före ikraftträdandet successivt bör inköpa och tillhandahålla teknisk utrustning, dock utan att i dessa fall göra något avdrag på kostnadsersättningen före den 1 januari 1990.

Som arbetsgruppen framhåller bör riksdagsbeslut tas redan i vår. Detta torde förutsätta att man förkortar motionstiden med tio dagar.

Med det anförda hemställer förvaltningsstyrelsen att arbetsgruppens förslag genomförs.

Förvaltningsstyrelsen har i sina förslag om anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1988/89 m.m. (Förs. 1988/89:24) begärt medel för bl. a. personatorer med kringutrustning avseende såväl innevarande som nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill krävs såvitt nu kan bedömas inga ytterligare medel för sådan utrustning.

Till frågan om medel för inköp av mobiltelefoner och telefaxapparater återkommer förvaltningsstyrelsen i ett senare sammanhang.

Vad slutligen angår uppräknigen av kostnadsersättningen kan den antas medföra ett ytterligare medelsbehov för budgetåret 1989/90 om ca 3,2 milj. kr. och för budgetåret 1990/91 om ca 6,3 milj. kr. Den exakta nettoutbetalningen kan bestämmas först sedan man vet i vilken omfattning teknisk utrustning kommer att efterfrågas. Till frågan om medelsanvisning återkommer förvaltningsstyrelsen i ett senare sammanhang.

Avslutningsvis vill styrelsen erinra om att regeringsrätten i en dom i oktober 1986 (RÅ 1986 ref 130) fastslagit att ett uppdrag som riksdagsledamot får anses omfatta inte bara arbete som utförs i samband med riksdagens verksamhet i formell mening utan också utanför riksdagen, i den egna valkretsen, i partiorganisationen m.m. samt vad gäller kontaktverksamhet med enskilda och organisationer. Detta måste, som arbetsgruppen framhåller, anses innebära att en riksdagsledamot har rätt att vid beskattningen tillgodoföra sig avdrag inte bara för alla kostnader han åsamkas i samband med en valrörelse eller eljest för partipolitisk eller allmänpolitisk verksamhet utan också för kostnader för fortbildning, för studieresor inom och utom landet, för sekreterar- och kontorshjälp och för representation m.m., allt i den mån kostnaderna har samband med riksdagsuppdraget. I likhet med arbetsgruppen vill förvaltningsstyrelsen understryka angelägenheten av att taxeringsnämnderna för att åstadkomma största möjliga rättvisa och likformighet vid riksdagsledamöternas taxeringar behandlar ledamöterna mer likvärdigt när det gäller avdrag för kostnader i samband med riksdagsuppdraget.

Stödet till partigrupperna för internationella resor

Principen för fördelningen av stödet till internationella resor är att varje partigrupp får förfoga över ett anslag som står i relation till gruppens storlek. Principen har dock modifierats med hänsyn till att flertalet av de konferenser och möten för vilka anslaget kan tas i anspråk är av den karaktären att det är önskvärt med deltagande från flera partier. Denna princip bör enligt förvaltningsstyrelsen gälla även i fortsättningen.

En förutsättning för att stödet i någon utsträckning skall svara mot de ökade kraven på och önskemålen om att svenska parlamentariker deltar i den typ av konferenser o.d. som stödet är avsett för är, som stödgruppen framhåller, att det får en större omfattning än för närvarande.

Förvaltningsstyrelsen godtar att stödet liksom hittills utgår med visst belopp per mandat och föreslår i enlighet med arbetsgruppens förslag att

stödet beräknas till 4 000 kr. per mandat för de första 20 mandat och till 2 000 kr. per mandat för de övriga mandat. Detta innebär att bidraget för deltagande i vissa konferenser m.m. för budgetåret 1989/90 måste räknas upp från 350 000 kr. till 940 000 kr. och anslaget Ersättningar till riksdagens ledamöter m.m. i enlighet härmed höjas i motsvarande mån. Till anslagsfrågan återkommer förvaltningsstyrelsen i ett senare sammanhang.

Hemställan

Förvaltningsstyrelsen hemställer

1. att riksdagen antar det i Bilaga 2 till arbetsgruppens slutrapport intagna förslaget till Lag om ändring i lagen om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter.

2. att riksdagen i övrigt godkänner de i förvaltningsstyrelsens förslag angivna riktlinjerna för ökat stöd till riksdagens ledamöter.

Med hänsyn till att ärendet är brådskande och bör avgöras under innevarande riksmöte hemställs vidare att motionstiden förkortas till fem dagar.

I handläggningen av detta ärende har deltagit förutom undertecknad ordförande riksdagsledamöterna Oscar Lindkvist (s), Marianne Stålberg (s), Bo Forslund (s), Birgit Friggebo (fp), Martin Olsson (c), Marianne Samuelsson (mp), Wiggo Komstedt (m) och Per Olof Håkansson (s).

Stockholm den 10 maj 1989

Riksdagens förvaltningskontor

Rolf Clarkson

Anders Forsberg

Särskilt yttrande

av Rolf Clarkson och Wiggo Komstedt (båda m)

Vi ansluter oss till de synpunkter som framförts av Anders Björck (m) i det till arbetsgruppens slutrapport fogade särskilda yttrandet.

Slutrapport från arbetsgruppen för ökat stöd till riksdagens ledamöter

Uppdraget

Arbetsgruppen tillsattes av riksdagens förvaltningsstyrelse efter en framställning från partiernas riksdagsgrupper. I skrivelsen från partigrupperna framhölls att gruppen borde ges i uppdrag att pröva

dels en förstärkning av de ekonomiska resurserna till partikanslierna för att dessa i ökad omfattning skall få möjlighet att anställa skrivande och utredande personal att ställa till ledamöternas förfogande,

dels frågan om riksdagens lokalbehov för att bl.a. förbereda kontorsutrymme för ett ökat antal sekreterare.

I ett senare beslut uppdrog förvaltningsstyrelsen åt arbetsgruppen att också lägga förslag till framtida utformning av stödet till partigrupperna för internationella resor.

Gruppens tidigare rapport

Gruppen avgav under hösten 1988 en rapport med förslag till utbyggnad av såväl biträdesjälp till ledamöterna som stödet till partigrupperna. Den innehöll också synpunkter på riksdagens lokalfrågor. I rapporten angavs att gruppen planerade att avge sin slutrapport under våren 1989 samt att den i det fortsatta arbetet till ytterligare behandling skulle ta upp de problem för ledamöterna i deras arbete som framkommit vid den enkätundersökning som genomförts. Det förutskickades också att gruppen i sin slutrapport skulle behandla de speciella problem med assistenthjälp som föreligger för utskottens presidieledamöter.

Gruppens fortsatta arbete

Enkätsvaren gav en rad förslag och synpunkter rörande den interna servicen vad gäller såväl ledamöternas arbets- som bostadssituation i riksdagen. Förvaltningskontoret har inför gruppen redovisat vilka åtgärder man avser vidta för att tillmötesgå ledamöternas synpunkter i denna del. Förvaltningskontoret har också svarat för en särskild enkät rörande presidieledamöternas assistenthjälp och kommer att lägga förslag till förbättringar på detta område.

En viktig del av enkäten, vid sidan av frågorna rörande biträdesjälp till ledamöterna, gällde vilken teknisk utrustning ledamöterna ansåg sig behöva för att bättre kunna lösa framför allt de kommunikationsproblem som följer av den speciella arbetsituationen med en rad uppdrag och uppgifter utanför riksdagen. Arbetsgruppen har därför i första hand inriktat sitt fortsatta arbete på att finna en lösning på detta område som tillgodoser de skiftande behov som ledamöterna har. Gruppens förslag innebär en uppräknings av kostnadsersättningen kombinerat med avdrag för ianspråktagen teknisk utrustning.

Gruppen har också behandlat den speciella frågan om stöd till partigrupperna för internationella resor.

Förs. 1988/89:28
Bilaga

Överväganden

1. Behovet av bättre teknisk utrustning m.m.

Kostnadsersättningen till riksdagsledamöterna utgör för närvarande 70 % av basbeloppet för ledamöter berättigade till traktamente och 100 % av samma belopp för övriga. Den har varit till sin nivå oförändrad under mer än tio år. Under denna tid har kraven på ledamöterna ökat, inte minst när det gäller kontakten med medborgarna.

I de intervju- och enkätundersökningar som gjordes för folkstyrelsekommitténs räkning betonade riksdagsledamöterna vikten av att de gavs tid och möjlighet att informera sig om den kommunala verksamheten i valkretsarna och att fungera som kontaktlänkar mellan den lokala verksamheten och rikspolitiken. Kommittén menade för sin del att detta att fungera som kontaktpersoner mellan de olika nivåerna i den politiska och offentliga verksamheten var en av riksdagsledamöternas viktigaste uppgifter och tog det som en av utgångspunkterna för arbetet med förändring av arbetsformerna i riksdagen.

Enligt kommitténs mening var det en viktig del av uppgiften som väljarnas representant att delta i föreningsmöten och publika evenemang i valkretsen, att hålla kontakt med de förtroendevalda i kommun och landsting, att göra arbetsplats- och skolbesök och att allmänt hålla sig underrättad om aktuella problem och förhållanden i valkretsen.

På grundval av en av arbetsgruppen tidigare utarbetad rapport och i enlighet med ett förslag av förvaltningsstyrelsen fattade riksdagen i december förra året beslut om en ökning av de ekonomiska resurser som är avsedda som stöd till partigrupperna och därmed till riksdagens ledamöter. Under riksdagsbehandlingen av detta ärende erinrade konstitutionsutskottet (1988/89:KU16) om att riksdagsledamöterna enligt en av gruppen utförd enkät, utöver starka krav på förbättrad assistent- och utredarhjälp, också hade en rad andra önskemål och förslag om förbättrat stöd och utbyggd service. Utskottet underströk också att den plan som fastlagts för utbyggnad av riksdagens datasystem innebar att samtliga ledamöter som så önskade skulle utrustas med dataterminal på arbetsrummen under innevarande mandatperiod. Detta borde enligt utskottet kunna ske ännu snabbare än som då planerades. Tillgång till modern ordbehandlingsutrustning i riksdagen borde, menade utskottet, vara en självklarhet i likhet med vad som gäller på ett stort antal jämförbara arbetsplatser. Efter hand som ledamöterna fick tillgång till och lärde sig utnyttja datasystemet i riksdagen borde ledamöterna enligt utskottet erbjudas sådan datautrustning som gjorde det möjligt för dem att även nå kontakt med detta system från hemorten.

Mot bakgrund av riksdagens tidigare uttalanden om behovet av ökat stöd till ledamöterna och med hänsyn till vad som framkommit vid arbetsgruppens enkätundersökningar föreslår gruppen en uppräknig av kostnadsersättning-
en med 65 % av basbeloppet (dvs. med för närvarande ca 14 000 kr.) för samtliga ledamöter.

Gruppen föreslår också att riksdagen tillhandahåller viss teknisk utrustning till stöd för ledamöterna i deras arbete. Stödet i denna del bör utformas så att det ger ledamöterna största möjliga valfrihet. Det bör således vara neutralt i frågan om vilket stöd ledamöten föredrar.

Önskemålen när det gäller förbättrad kommunikationsutrustning gäller inte bara tillgång till riksdagens ordbehandlingssystem och möjlighet att nå kontakt med detta från hemorten. De omfattar även utrustning som personsökare, telefonsvarare, telefaxapparater och mobiltelefoner. Behoven varierar av naturliga skäl starkt beroende på ledamöternas arbetssituation. Denna bestäms bl.a. av faktorer som valkretsens geografiska belägenhet och storlek, möjligheterna för ledamöterna att på hemorten utnyttja kommunikationsutrustning tillhörig exempelvis partiexpeditioner eller tidningsredaktioner, deras uppdrag i riksdagen och i parti- och organisationsverksamhet i övrigt på lokal, regional, central och i en del fall också internationell nivå. Ledamöternas intresse för att utnyttja olika former av tekniska hjälpmedel är givetvis också starkt beroende av hur de själva väljer att organisera sitt arbete och vilka erfarenheter de har från annan verksamhet av att använda kommunikationsutrustning.

Arbetsgruppen har också fäst särskild vikt vid att stödet i den här delen inte får leda till några skattemässiga oklarheter för ledamöterna. Vid sin prövning av olika alternativ har gruppen konstaterat att det finns en risk att sådana oklarheter kan uppkomma om stödet i sin helhet ges inom ramen för en förhöjd kostnadsersättning eller genom att riksdagen kostnadsfritt tillhandahåller den utrustning som ledamöterna bedöms behöva för utövande av sitt uppdrag. I det förra fallet kan inte uteslutas att skäligheten av yrkade avdrag för teknisk apparatur kan komma att bli föremål för en delvis olikartad bedömning av olika taxeringsmyndigheter. I det senare kan frågan om särskild förmånsbeskattning komma att aktualiseras, exempelvis om en av riksdagen tillhandahållen mobiltelefon installeras i en riksdagsledamots privatbil.

Läget blir däremot ett annat om man väljer den konstruktionen att riksdagen tillhandahåller den tekniska utrustningen och riksdagsledamöten som betalning härför får vidkännas ett avdrag på kostnadsersättningen. I detta fall äger och svarar riksdagen för underhåll och reparationer av den tekniska apparaturen, och det blir därför inte aktuellt med något avdrag för maskinkostnaderna vid riksdagsledamöternas beskattning.

I enlighet med det anförda föreslår arbetsgruppen att riksdagsledamöterna för tid då de disponerar riksdagen tillhörig teknisk apparatur i form av datorutrustning, telefax och mobiltelefoner får ett avdrag på kostnadsersättningen. Avdraget bör i nuläget bestämmas till 15 % av basbeloppet för persondatorer med skrivare och modem, motsvarande belopp för ficktelefon

och till 10 % för biltelefon och telefaxapparat. Beloppen måste givetvis från tid till annan ses över av förvaltningskontoret med hänsyn till kostnadsutvecklingen. Denna princip kan givetvis bli tillämplig även på annan utrustning som kan bli aktuell i framtiden. Det får ankomma på förvaltningsstyrelsen att ta de erforderliga besluten.

För ledamöter som så önskar bör det finnas en möjlighet att efter viss tid lösa ut den tekniska apparaturen. Villkoren härför fastställs av förvaltningskontoret.

Om en riksdagsledamot är borta från riksdagsarbetet mer än 90 dagar i följd upphör enligt 10 § ersättningslagen rätten till kostnadsersättning. Då bör också, om inte annat överenskomms mellan förvaltningskontoret och ledamoten, den tekniska apparatur ledamoten disponerar återställas till riksdagen.

Utöver föreslagna avdrag för teknisk utrustning tillkommer löpande kostnader för samtal, disketter, papper, kolpulver m.m. Driftkostnaderna svarar ledamöterna för. Detta har beaktats vid bestämmandet av den föreslagna höjningen av kostnadsersättningen. Abonnemang och ingångsavgifter samt kostnader för reparation och service svarar förvaltningskontoret för. Det ankommer på förvaltningskontoret att fastställa de närmare bestämmelser som sammanhänger med användandet.

Arbetsgruppens förslag i fråga om kostnadsersättningen förutsätter, om det antas, ändring av 10 § ersättningslagen. Vidare krävs ett tillägg i anvisningarna till samma paragraf.

1.2 Sammanfattning

Arbetsgruppen anser för sin del att uppräknings av kostnadsersättningen liksom den föreslagna ordningen för tillhandahållande av teknisk utrustning innebär icke oväsentliga förbättringar av stödet till riksdagsledamöterna. Genom en högre kostnadsersättning får en ledamot, som i stället för teknisk utrustning vill anlita personell kontorshjälp, större möjligheter att göra det. Det föreslagna systemet är neutralt när det gäller valet av stöd och innebär att alla riksdagsledamöter kommer att behandlas enhetligt när det gäller kostnader för teknisk apparatur.

Arbetsgruppen har diskuterat frågan om vissa andra fasta och löpande kostnader, som normalt är förenade med ett riksdagsmannaupdrag, bör föranleda en ytterligare utbyggnad av stödet till ledamöterna. Gruppen tänker i sammanhanget på kostnader för telefon, brevporto m.m. I nuläget har gruppen ansett sig böra avstå från det. Den av gruppen föreslagna uppräknings av kostnadsersättningen innebär att denna för ledamöter med traktamente höjs från nuvarande 1 628 kr. till 3 138 kr. och för övriga ledamöter från 2 325 kr. till 3 836 kr. per månad räknat. Även med den av gruppen föreslagna reduktionen av kostnadsersättningen för ledamöter som vill ha tillgång till teknisk apparatur innebär förslaget en icke oväsentlig höjning av nu utgående kostnadsersättning. Som exempel kan nämnas att ledamot med traktamente som vill disponera både datoranläggning i hemmet och biltelefon får en höjning av ersättningen med ca 900 kr. per månad.

Avslutningsvis vill arbetsgruppen erinra om att kostnadsersättning för fullgörande av uppdrag som riksdagsledamot visserligen utgör skattepliktigt

intäkt men att de omkostnader som uppdraget medför får dras av helt i de fall de inte är avsedda att täckas av resekostnads- och traktamentsersättningar. Gruppen vill i sammanhanget också erinra om att regeringsrätten i dom den 29 oktober 1986 (RÅ 1986 ref:130) fastslagit att ett uppdrag som riksdagsledamot får anses omfatta inte bara arbete som utförs i samband med riksdagens verksamhet i formell mening utan också utanför riksdagen, i den egna valkretsen, i partiorganisationen m.m.

Enligt arbetsgruppens mening innebär regeringsrättens dom att en riksdagsledamot har rätt att vid beskattningen tillgodoföra sig avdrag för alla kostnader han åsamkas i samband med en valrörelse eller eljest för partipolitisk eller allmänpolitisk verksamhet. Kostnader för fortbildning och för studieresor inom och utom landet bör – liksom kostnader för att anlita sekreterar- och kontorshjälp – därmed vara avdragsgilla om de har samband med riksdagsuppdraget.

Gruppen vill avslutningsvis framhålla vikten av att riksdagens ledamöter behandlas mer likvärdigt av taxeringsnämnderna när det gäller avdrag för kostnader i samband med riksdagsuppdraget.

I fråga om tidpunkten för den föreslagna höjningen av kostnadsersättningen bedömer gruppen att hänsyn måste tas till möjligheterna att tillgodose ledamöternas behov av teknisk utrustning. Detta talar för ett ikraftträdande den 1 januari 1990. Gruppen förutsätter dock att riksdagsbeslut i ärendet kan tas redan i vår, vilket torde kräva förkortad motionstid.

Gruppen utgår från att förvaltningskontoret före ikraftträdandet successivt inköper och tillhandahåller teknisk utrustning, dock utan avdrag på kostnadsersättningen i dessa fall före den 1 januari 1990.

2. Stödet till partigrupperna för internationella resor

För innevarande år har i budgeten avsatts ett belopp på 348 000 kr. för bidrag till ledamöter som på partiernas uppdrag deltar i internationella konferenser och i andra internationella sammanhang. Talmanskonferensen har på förslag av konstitutionsutskottets arbetsgrupp för riksdagsfrågor beslutat att medlen fördelas på partigrupperna enligt följande:

Partierna får för de första 20 mandat 1 500 kr./mandat, för följande upp till 50 mandat 1000 kr./mandat och för resterande mandat 500 kr./mandat.

Principen för fördelningen är att varje partigrupp får förfoga över ett anslag som står i relation till gruppens storlek. Principen har dock modifierats med hänsyn till att flera av de konferenser och möten för vilka anslaget kan tas i anspråk är av den karaktären att det är önskvärt med deltagande från flera partier.

Arbetsgruppen angav i sin rapport till talmanskonferensen att enligt dess mening borde fördelningsprincipen i framtiden bli föremål för fortsatta överväganden i syfte att etablera en ordning som kan tillämpas oberoende av anslagets storlek.

I årets budgetproposition har för ändamålet reserverats ett belopp på 350 000 kr. Den ordning som nu tillämpas innebär att varje partigrupp får disponera över medel för att bekosta sina ledamöters resor till konferenser o.d. med anknytning till den parlamentariska verksamheten. Medlen kan

också, om riksdagsgruppen så önskar, tas i anspråk för att sända observatörer till någon eller några av Europaparlamentets sessioner.

Medlen förvaltas av riksdagens förvaltningskontor och utanordnas till resenärerna efter beslut av partigrupperna. Ersättning för resekostnaderna utgår enligt det statliga utlandsresereglementet.

Arbetsgruppen har haft att överväga stödets framtida storlek och utformning. Enligt gruppens mening föreligger fortfarande behov av ett särskilt stöd för deltagande i möten, konferenser o.d. med parlamentarisk anknytning, vid sidan av såväl de resestipendiemöjligheter som erbjuds de enskilda ledamöterna som det resande som bekostas inom ramen för partigruppstöd.

För att stödet i någon utsträckning skall svara mot de ökade kraven på och önskemålen om deltagande av de svenska partierna i den typ av möten, konferenser o.d. för vilket det är avsett krävs att det får en större omfattning än för närvarande.

Liksom tidigare bör anslaget fördelas på partigrupperna i relation till deras storlek, men med hänsynstagande till att det vid flera konferenser med parlamentarisk anknytning är önskvärt med representation för flera eller alla partier.

Arbetsgruppen föreslår att stödet utformas så att det utgår med ett visst belopp per mandat för de första 20 mandat och med halva det beloppet för vart och ett av partiernas övriga mandat. För budgetåret 1989/90 bör partigrupperna erhålla 4 000 kr./mandat för de första 20 mandat och således 2 000 kr./mandat för de övriga. Med den mandatfördelning som nu gäller i riksdagen innebär förslaget att partierna erhåller del av stödet enligt följande:

Parti	Antal mandat	Stöd	%
s	156	352 000	37
m	66	172 000	18
fp	44	128 000	14
c	42	124 000	13
vpk	21	84 000	9
mp	20	80 000	9
		940 000	100

Slutord

Arbetsgruppen har i arbetet med slutrapporten haft följande sammansättning: Jan Bergqvist (s), ordf., Elving Andersson (c), Anders Björck (m), Birgit Friggebo (fp), Margó Ingvardsson (vpk), Marianne Samuelsson (mp) samt Olle Svensson (s). Den har biträttts av riksdagsdirektören och förvaltningsdirektören samt tjänstemän från RFK. Föredraganden Ulf Christoffersson har fungerat som sekreterare.

Med denna rapport är gruppens arbete slutfört.

Reservation

av Margó Ingvardsson (vpk)

Förs. 1988/89:28

Bilaga

Den föreslagna höjningen av kostnadsersättningen med 65 % av basbeloppet motiveras med ledamöternas behov av datorutrustning och telefax i hemmet samt mobiltelefon.

Konstruktionen med höjd kostnadsersättning och att ledamöterna till riksdagen betalar avgifter för lånad teknisk utrustning syftar till att underlätta skatteavdrag för kostnader som uppdraget som riksdagsledamot medför.

Enligt vpk:s mening bör riksdagen tillhandahålla ledamöterna den tekniska utrustning som behövs för uppdraget. De kostnader som uppdraget som riksdagsledamot medför skall redovisas i deklARATIONEN enligt gällande villkor.

Om den bedömningen görs att uppdraget som riksdagsledamot medför så omfattande kostnader att det befogar en inkomstförstärkning bör lönen justeras. Att som nu föreslås i stället höja kostnadsersättningen kan uppfattas som en dold löneförmån.

Särkilt yttrande

av Anders Björck (m)

Arbetsgruppen för ökat stöd till riksdagens ledamöter tillsattes i början av år 1988. Bakgrunden var en framställning från riksdagspartiernas gruppledare.

Frågan om en förbättring av riksdagsledamöternas arbetssituation är inte ny. Under senare år har allt fler röster höjts för att vidta väsentliga förbättringar i syfte att ge ledamöterna rimliga förutsättningar att sköta riksdagsuppdraget på ett effektivt sätt.

Riksdagen består av 349 ledamöter. Deras sätt att arbeta varierar helt naturligt. Olika ledamöter har olika arbetsmetodik beroende på bakgrund, bosättningsort, uppdrag inom riksdagen och partier liksom arbetsuppgifter utanför riksdagen. Det är därför rimligt att utforma ledamotsstödet så att det tillgodoser de många skiftande behov av stöd som finns. Stödet måste anpassas så långt det är möjligt till de enskilda ledamöternas arbetssituation.

Detta förutsätter att ledamotsstödet i fortsättningen i ökad utsträckning slussas direkt till de enskilda ledamöterna. Detta behöver inte stå i motsatsförhållande till en förbättring av gruppkansliernas ekonomiska stöd från riksdagen. Där har också fr. o. m. årsskiftet en kraftig förbättring skett. Det s. k. kanslistödet har ökat från 4 875 000 kr. till 19 323 000 kr. och kontorshjälpsstödet från 9 870 000 kr. till 16 510 000 kr.

En satsning av motsvarande storleksordning vad gäller stödet till ledamöterna genom en höjning av kostnadsersättningen föreslås emellertid inte av arbetsgruppen. De höjningar som nu föreslås kommer blott i ringa grad att medverka till den rejäla förbättring av arbetsförhållandena som behövs för att ledamöterna skall kunna sköta riksdagsuppdraget på ett effektivt sätt.

Det finns sålunda anledning att med besvikelse se på arbetsgruppens resultat vad gäller förbättringar för den enskilde riksdagsledamoten. Majoriteteten har genomgående varit inriktad på att öka det stöd som i olika former

utgår via partigrupperna. Detta är ett synsätt som det finns anledning att vända sig mot.

Riksdagen består av 349 ledamöter och inte av sex politiska partier. Riksdagsledamöterna representerar svenska folket och är i allmänna val ansvariga för hur uppdraget sköts. Det finns all anledning att – liksom fallet är i många länders parlament – stärka de enskilda riksdagsledamöternas ställning.

Arbetsgruppen har tyvärr i ett antal avseenden misslyckats med detta. Redan från början missades möjligheten att få en utökning av antalet arbetsrum genom att snabbt ta över utbildningsdepartementets lokaler. Dåvarande utbildningsministern Lennart Bodström motsatte sig detta trots att utmärkta ersättningslokaler erbjöds. Nu är hela projektet med övertagande av utbildningsdepartementet starkt försenat på grund av onödigt hänsyn till regeringen.

De satsningar som gjorts av en höjning av kontorshjälpsstödet innebär att pengar slussas via partigrupperna som sedan har att avgöra hur de skall användas. Några garantier har inte skapats för att det verkligen blir en ökning av skrivhjälp i enlighet med de intentioner som finns.

Vad gäller möjligheterna för ledamöterna att företa internationella resor föreslås en kraftig höjning av det belopp som skall ställas till förfogande. Typiskt nog slussas inte pengarna genom det system som finns för ledamöternas enskilda stipendieresor utan genom stödet till partigrupperna för internationella resor.

Det verkar tyvärr på flera håll finnas ett motstånd mot att stärka ledamöternas ställning genom att ge dem rimliga arbetsresurser. I stället stärks partigrupperna. Detta är beklagligt, då det rimligen måste finnas goda möjligheter att tillgodose såväl partigrupper som enskilda ledamöter.

Det måste med beklagande konstateras att arbetsgruppen för ökat stöd till ledamöterna – som nu avlämnar sin slutrapport – inte lyckats genomföra de genomgripande förändringar som behövs för att vända utvecklingen. Det är t.ex. beklagligt att en del ledamöter under senare år lämnat riksdagen för att i stället verka som kommunal- eller landstingsråd. Detta har säkert i de flesta fall ett samband med skillnaden i arbetssituation.

Sedan ett antal år tillbaka finns inom konstitutionsutskottet en särskild arbetsgrupp för arbetsformsfrågor. Den har tagit initiativ till ett flertal viktiga reformer, t.ex. voteringsfria kvällar, samlade voteringar, men också för stöd till ledamöterna av mer praktisk natur. Det är att hoppas att denna arbetsgrupp nu återupptar sitt arbete. Den bör framlägga förslag som leder till de förbättringar som är nödvändiga vad gäller ledamöternas arbetssituation för att hävda riksdagens roll i den svenska folkstyrelsen.

Kostnadsersättningen

	Ledamot med traktamente	Ledamot utan traktamente
<i>Nuläge</i>		
% av basbelopp	70	100
Kronor	1 628	2 325
<i>Förslag</i>		
% av basbelopp	135	165
Kronor	3 138	3 836

Teknisk utrustning

	Kostnad (kronor)	Avdrag (% av (basbeloppet)	Avdrag/månad (kronor)
Persondator med kringutrustning	ca 30 000	15	350
Ficktelefon	20 000–25 000	15	350
Biltelefon	15 000–20 000	10	230
Telefaxapparat	15 000–20 000	10	230

Förslag till
Lag om ändring i lagen om ersättning m.m. till riksdagens
ledamöter (1988:589)

Förs. 1988/89:28
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter (1988:589) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

10 § Till en ledamot betalas kostnadsersättning för månad. Kostnadsersättning utgör för år räknat för ledamot som är berättigad till traktamente 70 procent av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för annan ledamot ett basbelopp.

Efter frånvaro mer än nittio dagar i följd upphör kostnadsersättningen. Talmannen är inte berättigad till kostnadsersättning.

10 § Till en ledamot betalas kostnadsersättning för månad. Kostnadsersättning utgör för år räknat för ledamot som är berättigad till traktamente 135 procent av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och för annan ledamot 165 procent av basbeloppet.

För ledamot som disponerar viss teknisk utrustning tillhörig riksdagen minskas kostnadsersättningen enligt föreskrifter som meddelas av riksdagens förvaltningskontor.

Efter frånvaro mer än nittio dagar i följd upphör kostnadsersättningen. *Då skall, om inte annat överenskomms mellan förvaltningskontoret och den enskilda ledamoten, den tekniska utrustningen återställas.* Talmannen är inte berättigad till kostnadsersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.